

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย : การวิเคราะห์อภิมาน (Meta – analysis)

กุลธิดา กุลประทีปปัญญา*

จำลอง วงษ์ประเสริฐ**

อวยพร เรื่องตระกูล***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย ได้แก่ (1) คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล (2) อาจารย์พยาบาล (3) หลักสูตร (4) ผู้บริหาร (5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (6) กระบวนการบริหารองค์กร (7) ทรัพยากรสนับสนุน (8) ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและฝ่ายบริการ และ (9) องค์การวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคืองานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ซึ่งเผยแพร่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2555 จำนวน 138 เล่มจาก 39 สถาบันการศึกษาที่ผลิตพยาบาลสังกัดทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การคัดเลือก และประเมินคุณภาพเครื่องมือโดย Content Validity Index (CVI) และ ค่าความเชื่อถือได้ (Inter-rater reliability) มากกว่า .80 วิเคราะห์ขนาดอิทธิพลโดยใช้สูตร Glass, McGaw and Smith $d = (yE - yc)/Sc$ และแปลงเป็นขนาดอิทธิพลรูปค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แล้วปรับแก้ค่าขนาดอิทธิพลในรูปสหสัมพันธ์ตามหลักของ Hunter, Schmidt and Jackson

ผลการวิจัยพบว่า (1) ขนาดอิทธิพลของคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล อาจารย์พยาบาล หลักสูตร ผู้บริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารองค์กร ทรัพยากรสนับสนุน ความร่วมมือระหว่างสถาบันศึกษาและฝ่ายบริการ เท่ากับ 0.41, 0.33, 0.41, 0.67, 0.44, 0.45, 0.23 และ 0.52 ตามลำดับ (2) การเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะต่างๆ 9 องค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ไม่มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยตัวแปรใดที่ทำให้ขนาดอิทธิพลของทุกปัจจัยมีความแตกต่างกันได้ทั้งหมด (3) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรกำกับที่ใช้อธิบายค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เมื่อใช้ Hierarchical Stepwise Multiple Regression พบว่า ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย ได้ร้อยละ 33.3

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย คุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย การวิเคราะห์อภิมาน

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*** รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Research Synthesis in Quality Thai Nursing Education : Meta – Analysis

Kunthida Kulprateepunya*

Jumlong Vongprasert**

Auyporn Ruengtrakul***

Abstract

The objective was to analyze effect size of (1) nursing students characteristics,(2) nurse instructors characteristics,(3)administrators characteristics,(4) curriculum characteristics,(5) learning process,(6) organization process,(7) material support,(8) cooperation between nursing education department and service department, and (9) professional organization. The samples of research synthesis were 138 research studies, published during 1999 – 2012 derived from 39 universities and organizations of nursing under both public and private sectors based on inclusion criteria. The research instrument evaluated by Content Validity Index (CVI) and the reliability (Inter-rater reliability) more than .80. Analysis of effect sizes by using Glass, McGaw and Smith, $d = (y_e - y_c)/S_c$ and converted to effect size based on correlation according to Hunter, Schmidt and Jackson.

The results of the study were as following 1) The effect size of nursing students characteristics, nurse instructors characteristics, administrators characteristics, nurse instructors characteristics, learning process, organization process, material support, cooperation between nursing education department and service department, and professional organization affected to quality of quality of nursing education were 0.410, 0.330, 0.408, 0.668, 0.438, 0.445, 0.228, 0.519 and 0.909 respectively. 2) The comparison of the difference findings various features of 9 components using one-way analysis of variances showed no characteristic variables that can make the correlation coefficients of all the factors are different at all. 3) Results of multiple regression analysis between variables to explain the correlation by using the Hierarchical Stepwise Multiple Regression Analysis of all 49 variables could explain the variation in the variables that affect the quality of Thai nursing education about 33.3 percents

Key words : Meta– analysis, Quality Thai Nursing Education, Research Synthesis

* Registered Nurse Senior Professional Level, Boromarajonani College of Nursing, Sanpasithiprasong,

** Asst. Prof. Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*** Assoc. Prof., Faculty of Education, Chulalongkorn University

ความเป็นมาและความสำคัญ

เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพปฏิบัติ (practice-oriented-discipline) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงเพื่อสร้างบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ให้เป็นพยาบาลวิชาชีพออกไปปฏิบัติภารกิจในการบริการสุขภาพอนามัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้รับบริการที่ผสมผสานความรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริงให้สัมพันธ์กัน^{1,3,4} เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน ทั้งสมรรถนะเชิงวิชาชีพและสมรรถนะเชิงสังคม^{4,6,21} ดังคำกล่าวของ Astin⁷ ที่กล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงที่สุดแล้วคุณภาพของการศึกษาพยาบาลขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของนักศึกษา สถาบันทางการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศต่างเล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพบัณฑิตพยาบาลซึ่งคุณภาพบัณฑิต ก็คือคุณภาพการศึกษา⁸ ดังนั้นตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาในปี 2542 จึงมีการศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาลไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น ปัจจุบันจึงมีข้อค้นพบและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตพยาบาลกระจายอยู่ตามรายงานการวิจัยเป็นจำนวนมากบางเล่มศึกษาซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยไม่มีการสังเคราะห์องค์ความรู้อย่างเป็นระบบ²³ การสังเคราะห์งานวิจัยและข้อค้นพบต่างๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตพยาบาลเข้าด้วยกัน จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่มีความกว้างขวาง และลุ่มลึกกว่าการวิจัยเพียงเล่มเดียว^{10, 11, 24} ซึ่งองค์ความรู้ใหม่จะมีลักษณะบูรณาการมองคุณภาพของบัณฑิตพยาบาลที่ครอบคลุมทุกด้าน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาพยาบาลและนำองค์ความรู้นี้มาต่อยอดในการพัฒนาสถาบันการศึกษาพยาบาลให้สามารถผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐานสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้

การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ / ตอบคำถามวิจัย ด้วยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหา

นั้นๆ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และสรุปรวมสาระอย่างมีระบบเพื่อให้ได้คำตอบตามปัญหาวิจัยที่ต้องการ^{10, 11, 24} การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิमान (meta-analysis) เป็นการใช่วิธีการทางสถิติประมาณค่าที่เป็นผลการวิจัยให้อยู่ในรูปดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ขนาดอิทธิพลที่ได้มาจากค่าเฉลี่ย (mean) และขนาดอิทธิพลที่มาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แล้วเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลหรือขนาดอิทธิพลในรูปสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยแต่ละเรื่องว่า เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อสังเคราะห์สรุปงานวิจัยให้ได้ข้อค้นพบที่กว้างขวางลุ่มลึกหากนำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาล ซึ่งข้อจำกัดของงานวิจัยที่ผ่านมา คือ ยังไม่มีการสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ ในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้จะทำให้ข้อมูลเป็นระบบมากขึ้น ช่วยทำให้ได้คำตอบหรือข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยอย่างลุ่มลึก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล คุณลักษณะอาจารย์พยาบาล คุณลักษณะผู้บริหาร คุณลักษณะหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการบริหารองค์กร ทรัพยากรสนับสนุน ความร่วมมือระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการและองค์การวิชาชีพ ที่มีต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาล
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของขนาดอิทธิพลตามคุณลักษณะงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ รายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ระดับอุดมศึกษา จำนวน³⁹ แห่งทั้งสถาบันการศึกษาที่สังกัดภาครัฐและภาคเอกชน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีการเผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2542-

2555 เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์และงานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 138 เรื่อง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ ใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณ(meta-analysis) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ ตามแนวคิดของ Glass, McGawand smith¹⁴ และ Hunter, Schmidt and Jackson¹⁵ เนื่องจากงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองและเชิงสหสัมพันธ์ จึงทำให้สามารถใช้สูตรของ Glass, McGaw and smith สำหรับกรอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยใช้ทฤษฎี I – E – O ของ Astin⁷ และทฤษฎีระบบ (System Theory) (I – P – O) ผู้วิจัยจึงใช้ 2 ทฤษฎีร่วมกันเพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมและเหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพพยาบาล

ตัวแปร ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ด้านการตีพิมพ์และผู้วิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย และด้านคุณภาพงานวิจัย 2) ตัวแปรผลการวิจัย ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพลที่อยู่ในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ประกอบด้วย งานวิจัยของหน่วยงาน รวมทั้งวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 39 แห่งที่สังกัดภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์และงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีขอบเขตการวิจัยครอบคลุมด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย ได้จำนวน 138 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา⁸ อภิชา อารุณโรจน์¹⁷ จริยา ชื่นศิริมงคล⁸ และยมนา ชนะนิล¹⁹ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีจำนวน 4 ชุด ได้แก่ (1) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย (2) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยระดับเล่ม (3) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

สำหรับการวิจัยสหสัมพันธ์ และ (4) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยสำหรับการวิจัยเปรียบเทียบ/ การทดลอง มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ค่า Content Validity Index (CVI) และ ค่าความเชื่อถือได้ (Inter-rater reliability) มากกว่า .80 ขึ้นไปทุกฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สํารวจรายชื่องานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยโดยใช้ คำสำคัญในการสืบค้น คือ นักศึกษาพยาบาลอาจารย์พยาบาลหลักสูตรพยาบาลการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลสืบค้นจากบัตรรายการสืบค้นด้วยมือจากในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (www.car.chula.ac.th) มหาวิทยาลัยมหิดล (www.lib.mahidol.ac.th) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (www.lib.cmu.ac.th) มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ (<http://lib.swu.ac.th>) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (<http://library.kku.ac.th>) มหาวิทยาลัยบูรพา (www.lib.buu.ac.th) มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (www.lib.nu.ac.th) ห้องสมุดงานวิจัยสำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (www.riclib.nrct.go.th) หอสมุดแห่งชาติ (www.nlt.go.th) ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (www.thesis.stks.or.th) ฐานข้อมูลวิจัยไทย (www.thairesearch.in.th) และฐานข้อมูล ThaiLIS

2. คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยทำการพิจารณา 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่หนึ่ง ผู้วิจัยพิจารณาจากชื่อเรื่องและบทคัดย่อ ขั้นตอนที่สองพิจารณาจากรูปแบบการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย และขั้นตอนที่สาม ผู้วิจัยพิจารณาเนื้อหาของงานวิจัยได้งานวิจัย 185 เรื่อง

3. ดาวน์โหลดงานวิจัยที่สามารถดาวน์โหลดผ่านระบบออนไลน์และติดต่อห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อขอยืมหรือถ่ายเอกสารวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยตามรายชื่อที่สำรวจไว้

4. อ่านงานวิจัยรอบที่หนึ่งเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาสาระงานวิจัยและความพึงพอใจของข้อมูลที่จะนำมาสังเคราะห์ได้พบว่าม้งานวิจัยที่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 138 เล่ม

5. อ่านงานวิจัยรอบที่สองที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยละเอียดและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่พัฒนาขึ้น

6. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกในแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยหากพบว่าไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจนผู้วิจัยต้องทำการอ่านงานวิจัยนั้นอีกครั้งและบันทึกเพิ่มเติม

7. จัดเตรียมแฟ้มข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS Version 17.0 มี

ทั้งหมด 4 File โดยแบ่งเป็น Fileระดับเล่มวิจัย 2 File ได้แก่ (1) File คุณลักษณะงานวิจัยระดับเล่ม (2) File การประเมินคุณภาพงานวิจัย File ระดับสมมติฐาน 2 File ได้แก่ (1) File ข้อมูลงานวิจัยเชิงทดลอง (2) File ข้อมูลงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

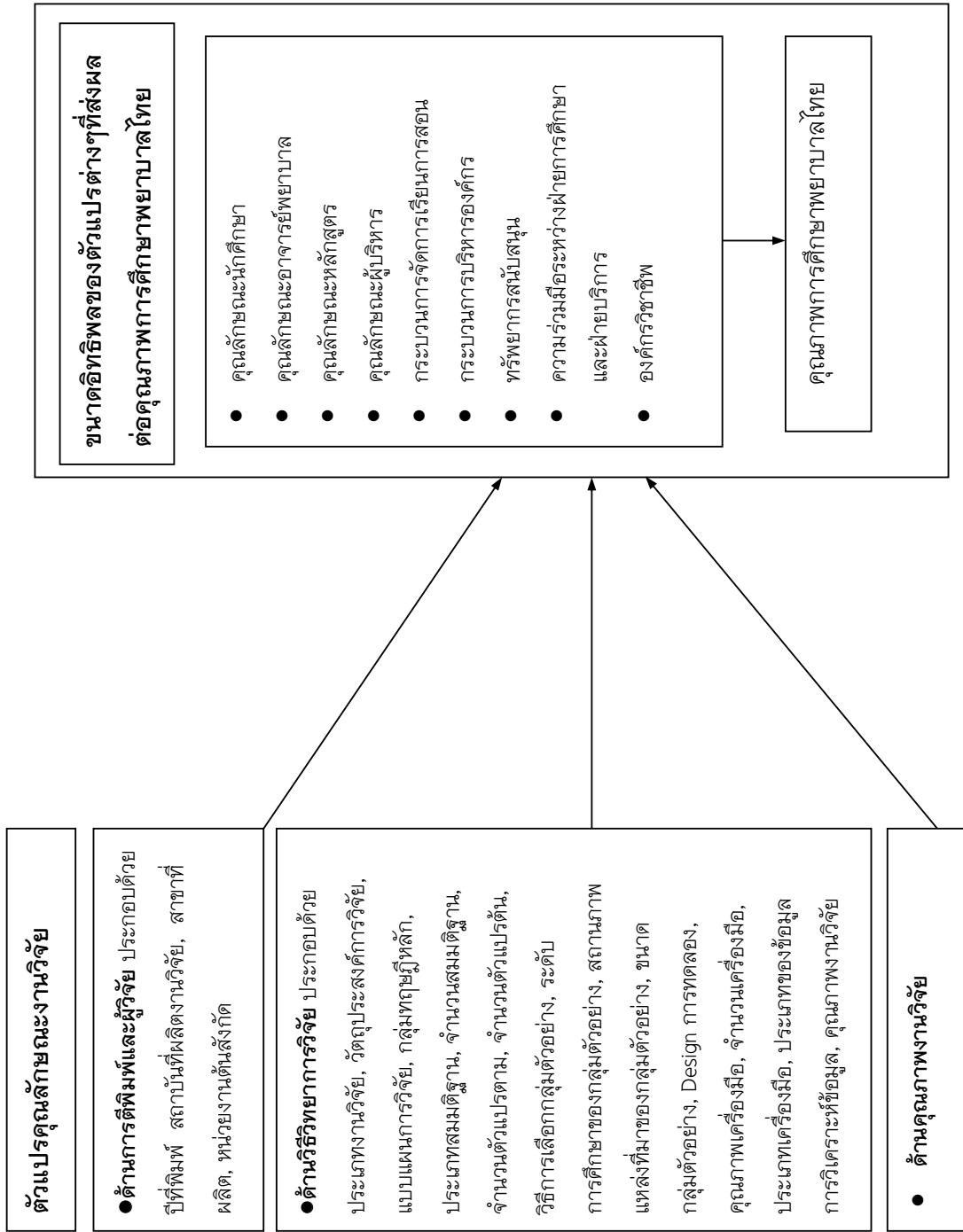
8. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคำนวนค่าขนาดอิทธิพลด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ตามวิธีของ Glass, McGaw and Smith (1981)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณค่าขนาดอิทธิพล(d) โดยใช้สูตร Glass, McGaw and Smith (14) $d = (y_e - y_c) / S_c$ และแปลงเป็นขนาดอิทธิพลซึ่งอยู่ในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แล้วปรับแก้ค่าขนาดอิทธิพลในรูปสหสัมพันธ์ตามหลักของ Hunter, Schmidt and Jackson(15)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์สรุปผลการวิจัยในตอนนี้อย่างย่อเป็น 3 ด้าน คือ 1) ลักษณะงานวิจัย 2) คุณภาพงานวิจัย 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับสมมติฐาน ดังนี้

1. ลักษณะงานวิจัย

1.1 ด้านการตีพิมพ์และผู้วิจัยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2555 โดยปีที่มีการตีพิมพ์งานวิจัยมากที่สุดคือ ปีพ.ศ. 2543 จำนวน 16 เล่ม (ร้อยละ 11.60) รองลงมาคือ ปีพ.ศ. 2552 จำนวน 15 เล่ม (ร้อยละ 10.90) ส่วนปีที่ตีพิมพ์งานวิจัยน้อยที่สุดคือ ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 4 เล่ม (ร้อยละ 2.90) มีสถาบันที่ผลิตผลงานวิจัยรวมทั้งหมด 39 สถาบันเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 15 แห่ง มหาวิทยาลัยของเอกชน 3 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง วิทยาลัยพยาบาลต่างๆ และสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 18 แห่ง โดยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 26 เล่ม (ร้อยละ 18.80) โดยเป็นงานวิจัยที่ผลิตจาก 32 สาขาวิชา สาขาที่ทำการวิจัยมากที่สุดคือ วิทยาลัยพยาบาล จำนวน 47 เล่ม (ร้อยละ 34.10) รองลงมาคือ วิทยาลัยการศึกษา จำนวน 24 เล่ม (ร้อยละ 17.40) งานต้นสังกัดของผู้วิจัยที่มีจำนวนมากที่สุดคือ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 88 เล่ม (ร้อยละ 63.80) จำนวน 26 เล่ม (ร้อยละ 18.80)

1.2 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ประเภทงานวิจัยที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนใหญ่เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบ ส่วนแบบแผนงานวิจัยที่พบมากที่สุดคือ งานวิจัยกึ่งทดลอง มีจำนวน 44 เล่ม (ร้อยละ 31.90) ส่วนทฤษฎีหลักที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 37 ทฤษฎี ทฤษฎีที่ใช้มากที่สุดในงานวิจัยที่ศึกษา คือ ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบแผนการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ที่พบมากที่สุดคือ งานวิจัยเชิงทดลอง มีจำนวน 75 เล่ม (ร้อยละ 54.35) ส่วนงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีจำนวน 63 เล่ม (ร้อยละ 45.65) แบบแผนการวิจัยแบบทดลองที่ทำการสังเคราะห์พบมากที่สุดเป็นแบบ Randomized Control group

pretest-posttest design มีจำนวน 21 เล่ม (ร้อยละ 15.20) ส่วนแบบแผนการทดสอบที่พบน้อยที่สุดคือ One group time series design มีจำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.70) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้มากที่สุดคือ วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย มีจำนวน 44 เล่ม (ร้อยละ 31.90) สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาพยาบาล ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษามากที่สุดคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีจำนวน 58 เล่ม (ร้อยละ 42.03) แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีจำนวน 91 เล่ม (ร้อยละ 65.90) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาเฉลี่ย 222 คน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดเท่ากับ 68,451 คน ประเภทเครื่องมือวิจัยที่นำมาใช้มากที่สุดคือ แบบทดสอบ/แบบวัด มีจำนวน 74 เล่ม (ร้อยละ 47.44) โดยระดับคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีระดับดีมาก มีจำนวน 58 เล่ม (ร้อยละ 42.00) จำนวนเครื่องมือที่ใช้ เฉลี่ยเท่ากับ 2 ฉบับ

2. คุณภาพงานวิจัย

งานวิจัยส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 60) มีประเด็นที่มีคุณภาพในระดับค่อนข้างต่ำ คือ การเขียนข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัยที่มีความชัดเจนถูกต้องตามหลักการวิจัย และมีเหตุรองรับ มีจำนวน 83 เล่ม (ร้อยละ 63.70) (เฉลี่ย 1.26) ส่วนประเด็นของงานวิจัยที่ถูกประเมินว่ามีคุณภาพต่ำ คือ การผ่านการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ (Ethics Committee) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .46 ส่วนผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั้งหมด 138 เล่ม (ร้อยละ 100) พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมมีจำนวนงานวิจัย 52 เรื่อง (ร้อยละ 37.70) มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก แต่มีจำนวนงานวิจัยจำนวน 70 เรื่อง (ร้อยละ 50.70) ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีจำนวนงานวิจัย 15 เรื่อง (ร้อยละ 10.90) ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง และมีจำนวนงานวิจัย 1 เรื่อง (ร้อยละ 0.70) ที่มีคุณภาพในอยู่ระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยเท่ากับ 3.01

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับสมมติฐาน

คุณลักษณะงานวิจัยระดับสมมติฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย แบ่งเป็น

สมมติฐานประเภทเปรียบเทียบ มีจำนวน 112 ตัว และประเภทสหสัมพันธ์ มีจำนวน 200 ตัว โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยทั้ง 9 ปัจจัยกระจายอยู่ทั้งในงานวิจัยกลุ่มเปรียบเทียบ และชุดสหสัมพันธ์ โดยมีจำนวนค่าสถิติตั้งแต่ 1-102 ค่า โดยปัจจัยที่มีจำนวนค่าสถิติน้อยที่สุด คือ องค์การวิชาชีพ มีจำนวน 1 ค่า รองลงมา คือ คุณลักษณะผู้บริหาร มีจำนวน 3 ค่า ซึ่งตามเกณฑ์ของการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนค่าสถิติของตัวแปร ที่จะนำมาสังเคราะห์ควรมีค่าตั้งแต่ 3 ค่าขึ้นไปเพื่อให้ข้อมูลมีความเชื่อถือได้ ดังนั้น ในปัจจัยด้านองค์การวิชาชีพ มีจำนวนค่าสถิติเพียง 1 ค่า จึงไม่ผ่านเกณฑ์ที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะมีจำนวนค่าสถิติที่ไม่เพียงพอสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย ส่วนตัวแปรองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยทั้ง 3 ด้าน คือ (1) คุณภาพด้านพุทธิพิสัย (2) คุณภาพด้านจิตพิสัย และ (3) คุณภาพด้านทักษะพิสัย ซึ่งพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาคุณภาพผู้เรียนด้านจิตพิสัย

มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านทักษะพิสัย และด้านพุทธิพิสัย ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

มีข้อค้นพบ 3 ประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์และเปรียบเทียบผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาล

ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของปัจจัยในรูปสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า งานวิจัยทั้ง 138 เรื่อง ที่นำมาสังเคราะห์มีค่าเฉลี่ยอิทธิพลของตัวแปรต้นและตัวแปรตามในรูปของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีขนาดก่อนปรับแก้ เท่ากับ 0.38 และหลังการปรับแก้ เท่ากับ 0.43 อันเป็นค่าความสัมพันธ์ทิศทางบวกขนาดปานกลาง มีรายละเอียดผลการสังเคราะห์งานวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์และเปรียบเทียบผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาล

ค่าของตัวแปร	ค่าขนาดอิทธิพลในรูปสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์			Test of equality of Variance		ANOVA /Welch	
	n	$\bar{r}$	SD	F	P	F	P
1) คุณลักษณะนักศึกษา	102	0.410	0.250	3.267	0.002	7.712	0.000
2) คุณลักษณะอาจารย์	37	0.330	0.201				
3) คุณลักษณะหลักสูตร	20	0.408	0.298				
4) คุณลักษณะผู้บริหาร	3	0.688	0.082				
5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน	102	0.483	0.357				
6) กระบวนการบริหารองค์กร	23	0.455	0.271				
7) ทรัพยากรสนับสนุน	18	0.288	0.129				
8) ความร่วมมือระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายการพยาบาล	6	0.519	0.254				
9) องค์การวิชาชีพ	1	0.909	-				

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย จำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ (1) คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล (2) คุณลักษณะอาจารย์ (3) คุณลักษณะ

หลักสูตร (4) คุณลักษณะผู้บริหาร (5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (6) กระบวนการบริหารองค์การ (7) ทรัพยากรสนับสนุน และ (8) ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับฝ่ายบริการพยาบาล ไม่มีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยตัวแปรใดที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทุกปัจจัยมีความแตกต่างกันได้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์แยกทีละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย

คุณลักษณะงานวิจัย	คุณลักษณะงานวิจัย									
	คุณลักษณะนักศึกษา	คุณลักษณะอาจารย์	คุณลักษณะหลักสูตร	คุณลักษณะผู้บริหาร	กระบวนการจัดการเรียนการสอน	กระบวนการบริหารองค์การ	ทรัพยากรสนับสนุน	ความร่วมมือระหว่างสถาบัน	ศึกษากับฝ่ายบริการ	
1) สาขาที่ทำการวิจัย		✓								
2) สถาบันที่ผลิตผลงานวิจัย		✓								
3) หน่วยงานต้นสังกัด		✓	✓							
4) ประเภทงานวิจัย		✓								
5) แบบแผนการวิจัย									✓	
6) ขนาดตัวอย่าง									✓	
7) จำนวนเครื่องมือวิจัย					✓			✓		
8) คุณภาพเครื่องมือวิจัย										✓
9) ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง			✓							
10) วิธีวิเคราะห์ข้อมูล									✓	
11) แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง			✓							
11) ระดับคุณภาพงานวิจัย										✓
รวม	-	4	3	-	1	3	1	2		

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรกำกับที่ใช้อธิบายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

พบว่า เมื่อใช้การวิเคราะห์แบบ Hierarchical Step-wise Multiple Regression Analysis ในโมเดลที่ 1 พบว่า ตัวแปรคุณภาพงานวิจัยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาศึกษาพยาบาลไทย ได้ร้อยละ 0.70 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.08 แต่ในโมเดลที่ 2 พบว่าตัวแปรที่มีวิธีวิทยาการวิจัยเข้าไปในสมการถดถอยทั้งหมด 41 ตัวแปร และสามารถร่วมกันอธิบายค่าความแปรปรวนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาศึกษาพยาบาลไทย ได้มากถึงร้อยละ 31.00 เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.30 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.56 นอกจากนี้เมื่อเพิ่มชุดตัวแปรในโมเดลที่ 3 คือ ตัวแปรที่มีด้านการพิมพ์และผู้วิจัย เข้าไปในสมการถดถอยทั้งหมด 49 ตัวแปร พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาศึกษาพยาบาลไทยได้ ร้อยละ 33.30

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายแยกเป็น 3 ประเด็นตามข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้ (1) คุณภาพงานวิจัย (2) ขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาศึกษาพยาบาลไทย และ (3) คุณลักษณะของงานวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อขนาดอิทธิพลของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพงานวิจัย จากการผลวิจัย พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพงานวิจัย 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนข้อตกลงเบื้องต้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนด โดยนักวิจัยส่วนใหญ่จะเขียนข้อตกลงเบื้องต้นด้วยการระบุว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบด้วยความจริงใจ หรือให้ถือว่าเครื่องมือวิจัยมีความเชื่อถือได้ โดยไม่คำนึงถึงความสอดคล้องกับงานวิจัย และไม่มีเหตุผลเชิงวิชาการที่นำมาสนับสนุน

ในการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากผู้วิจัยมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน หรือขาดความรู้ความเข้าใจ หรือไม่เห็นความสำคัญในวิธีวิทยาการวิจัยในประเด็นดังกล่าว ซึ่งบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์⁽²⁵⁾ และไพฑูรย์ ลินลารัตน์ และลำลี ทองธวิ⁽¹⁶⁾ กล่าวว่า ข้อตกลงเบื้องต้นเป็นเงื่อนไขของการวิจัย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งข้อตกลงไว้ว่าเป็นจริงโดยไม่ต้องทดสอบ โดยต้องมีเหตุผลที่เหมาะสมสนับสนุน หรือมีประจักษ์พยานยืนยัน และมีหลักฐานอ้างอิง ซึ่งผู้วิจัยพร้อมที่จะแสดงให้ผู้อื่นเห็นได้เสมอว่าเป็นจริง⁽²⁵⁾

1.2 จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการประเมินงานวิจัยอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เนื่องจากในอดีตไม่ได้ให้ความสำคัญหรือมีความจำเป็น และไม่มีข้อบังคับที่จะต้องเสนอโครงร่างวิจัยพร้อมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ทำให้งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการพิจารณาผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านอันตรายที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างและหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการเก็บรักษาความลับของข้อมูล การปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยหรือการถอนตัวออกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ร่วมวิจัยหรือสิ่งต่างๆ ที่ตัวอย่างสมควรได้รับการพิทักษ์สิทธิประโยชน์อันพึงได้รับ หรือมีความยินยอมให้ความร่วมมือด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้มีประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ งานวิจัยทางการศึกษาศึกษาพยาบาลที่นำมาสังเคราะห์ เป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (social science) ที่ส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม / แบบทดสอบ และถึงแม้จะเป็นการทดลอง / กึ่งทดลอง แต่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยได้รับผลกระทบทั้งด้านจิตใจและด้านร่างกาย ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยทางคลินิก

(clinical trial) ที่ต้องมีการจัดกระทำ (treatment) กับกลุ่มทดลอง ในขณะที่มีการเก็บข้อมูล เช่น การเจาะเลือดตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจต่างๆ ที่อยู่ในตัวผู้ป่วย เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องชัดเจน ซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนั้น งานวิจัยด้านสังคมศาสตร์จึงไม่เห็นความสำคัญในการนำเสนอโครงร่างการวิจัยผ่านมติคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ แต่ในปัจจุบันงานวิจัยทุกเรื่อง ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับมนุษย์จะต้องเสนอโครงร่างวิจัยพร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยผู้วิจัยจะต้องระบุแนวทางการดูแล และการป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ รวมทั้งต้องให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรในใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ (consent form) อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับบุญใจ ศรีสถิตยน์นรากร⁽⁵⁾ ที่สนับสนุนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ว่าเพื่อเป็นการเคารพศักดิ์ศรีและการพิทักษ์สิทธิของมนุษย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย ซึ่งเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญประการหนึ่งของจรรยาบรรณนักวิจัย ประกอบกับในปัจจุบันสังคมไทยได้ให้ความใส่ใจในด้านจรรยาบรรณมากกว่าในอดีต สะท้อนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุน/ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานสำหรับให้คุ้มครองมนุษย์และสัตว์ทดลอง เพื่อปกป้องและพิทักษ์สิทธิของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาใช้สำหรับการศึกษาวิจัย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่เป็นสถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และหน่วยงานต่างๆ ได้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสำหรับทำหน้าที่พิจารณาปัญหาจริยธรรมในมนุษย์ และการใช้สัตว์ทดลองในโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ

2. ขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย

2.1 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะ

ผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่มีขนาดอิทธิพลส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง โดยคุณลักษณะผู้บริหาร ประกอบด้วย (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (2) ความสามารถในการบริหารการบริหารความขัดแย้ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จำเป็นในต่อการปฏิรูปการศึกษาที่การศึกษาของประเทศไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ในปีดังกล่าวยังเป็นช่วงที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยมาสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งในช่วงที่มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบและการเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหาร อาทิ ความเชื่อ ความคิดและการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายและอาศัยภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสำหรับการผลักดันสถาบันการศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในสถาบันการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (quality education) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพนอม โอทกานนท์⁽²⁾ ที่กล่าวว่า ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมคุณภาพการผลิตของสถาบันการศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะการสนับสนุนและสร้างปัจจัยเอื้อที่ส่งเสริมให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบในภาพรวมของสถาบันการศึกษา สอดคล้องกับกนกพร นทีธนสมบัติ⁽¹⁾ ที่มีแนวคิดว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลมีบทบาทหน้าที่บริหารจัดการให้เกิดการศึกษาพยาบาลที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษา มีการจัดโครงสร้างการบริหาร และจัดระบบการบริหารงานที่ดี เพื่อนำองค์กรสู่ความ

สำเร็จ ผลลัพธ์ที่ดีที่มีคุณภาพออกมารับใช้สังคม และสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ⁽⁶⁾ ที่พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน และมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการศึกษาด้วย

2.2 ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะอาจารย์เป็นตัวแปรที่มีขนาดอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ โดยคุณลักษณะอาจารย์ ประกอบด้วย (1) พฤติกรรมการสอน/พฤติกรรมกรรมการนิเทศ/ความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาล/การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ความยึดมั่นผูกพันกับองค์กร/ความพึงพอใจ/ทัศนคติต่องาน (3) การผลิตผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการ/ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และ (4) ประสิทธิภาพการทำงาน/อายุ/ระดับการศึกษา ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ที่นำมาศึกษาจะเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน การนิเทศของอาจารย์ และช่วงแรกเริ่มของการปฏิรูปการศึกษา (ปี พ.ศ. 2542) ซึ่งช่วงเวลานั้นจะเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student center) การสอนเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปการศึกษาไทย ทำให้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ซึ่งเน้นการท่องจำเนื้อหาเชิงวิชาการ อีกทั้งเน้นการจัดการเรียนสอนตามตำรา/หนังสือมากกว่าการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนฝึกการคิดและการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ยังเน้นที่เนื้อหาเชิงวิชาการในวิชาชีพมากกว่ากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในชนบทและชุมชนที่ห่างไกลความเจริญทาง

เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งผู้เรียนขาดโอกาสของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนได้ค่อนข้างน้อย(9) อีกประการหนึ่งคือ อาจารย์พยาบาลต้องเป็นต้นแบบของการปฏิบัติการพยาบาลที่ดี (role model) ส่งผลให้คุณลักษณะของอาจารย์พยาบาลในสังคมไทยเป็นคุณลักษณะที่ถูกคาดหวังจากสังคมว่า อาจารย์พยาบาลต้องมีความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักศึกษาพยาบาล แต่ในความเป็นจริง สภาพจริงอาจารย์พยาบาลยังไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคมได้ ซึ่งจากผลการวิจัยจะสะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีต้นสังกัดเป็นวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลสังกัดหน่วยงานภาครัฐและมีวัฒนธรรมการทำงานเฉพาะ ส่งผลต่อคุณลักษณะของอาจารย์ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานในวิชาชีพมากกว่าการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของประพนธ์ โทกานนท์(2) ที่กล่าวไว้ว่า อาจารย์ คือ บุคคลสำคัญและคนแรกที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นอาจารย์จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษา โดยอาจารย์จะทำหน้าที่แปลงปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติผ่านการจัดการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิดของหลักสูตร เพื่อการจัดการเรียนการสอนจนเกิดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2.3 ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรสนับสนุนมีขนาดอิทธิพลที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ โดยทรัพยากรสนับสนุน ประกอบด้วย (1) ความพร้อมของแหล่งฝึก/ห้องปฏิบัติการพยาบาล/ห้องสมุด/สภาพแวดล้อมในคลินิก/ปัจจัยเอื้อต่าง ๆ (2) งบประมาณ/ทรัพยากรการเรียนรู้อื่นๆ (3) การสนับสนุนทางสังคม ทั้งนี้ในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรสนับสนุนในประเด็นเฉพาะเรื่อง งบประมาณ ทรัพยากรการเรียนรู้อื่นๆ ความ

พร้อมของแหล่งฝึก ห้องปฏิบัติการพยาบาล และห้องสมุด โดยมีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งนักศึกษาพยาบาลมีความคาดหวังว่า แหล่งฝึกภาคปฏิบัติจะต้องมีความพร้อมเพียงพอ มีงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ มีทรัพยากรการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา การมีห้องปฏิบัติการพยาบาลที่ได้มาตรฐาน และมีห้องสมุดที่ทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องฝึกปฏิบัติกับชีวิตมนุษย์ ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลจะต้องเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริงในแหล่งฝึกปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต่อการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงวิชาชีพให้กับผู้เรียน แต่ในความเป็นจริงในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษามีการใช้งบประมาณ ความพร้อมของแหล่งฝึกปฏิบัติห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องสมุด และฐานข้อมูลต่างๆ ยังไม่เพียงพอ อีกทั้งความพร้อมของแหล่งฝึกปฏิบัติมีความแตกต่างกัน เช่น โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารในสถาบันการศึกษาของประเทศไทยยังมีค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแอสติน (Astin)⁽⁷⁾ ระบุว่า การอุดมศึกษาที่มีคุณภาพมีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากร (Resource measures) โดยผู้บริหารอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงความเพียงพอทั้งทางการเงินและทรัพยากรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับวันชัย ศิริชนะ⁽²⁸⁾ ระบุว่า การสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สำคัญคือการมีห้องสมุด การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและมีผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

3. คุณลักษณะของงานวิจัยที่ส่งผลต่อขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อคุณภาพการศึกษาศึกษาพยาบาลไทย

ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีความ

แตกต่างกัน คือ คุณลักษณะด้านวิธีวิทยาการวิจัย ทั้งนี้คุณลักษณะงานวิจัยด้านการตีพิมพ์ และด้านคุณภาพงานวิจัย ไม่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 โดยวิธีวิทยาการวิจัยที่ทำให้ขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกันมีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่

3.1 แบบแผนการวิจัย พบว่า แบบแผนการวิจัยที่เป็นการวิจัยแบบทดลองและกึ่งทดลองมีขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าแบบแผนการวิจัยที่เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ เนื่องจากแบบแผนการวิจัยแบบการทดลองและกึ่งทดลองเป็นการวิจัยที่มีวิธีวิทยาการวิจัยที่มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนเคร่งครัด ตามหลัก Max Min Con และมีการสุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อย แต่วิธีวิทยาการวิจัยที่ถูกออกแบบเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เป็นการออกแบบการวิจัยที่ไม่มีการควบคุมหรือจัดกระทำตัวแปรที่ศึกษา⁽¹²⁾ จึงไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่ถูกออกแบบเป็นการวิจัยทดลองและกึ่งทดลองสูงกว่าการวิจัยที่ถูกออกแบบเป็นการวิจัยที่ศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชา อารุณโรจน์⁽¹⁷⁾ พบว่า คุณลักษณะงานวิจัยมีอิทธิพลต่อขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่เป็นคุณลักษณะผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการคิดขั้นต้นมีต่อการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นตัวแปรตามมี ประกอบด้วย (1)แบบแผนการทดลองเปรียบเทียบแบบวัดซ้ำ (2) คุณภาพเครื่องมือในภาพรวมระดับปานกลาง และ (3)การสุ่มแบบหลายขั้นตอน ด้วยนัยสำคัญที่ระดับ .01

3.2 จำนวนเครื่องมือวิจัย พบว่า จำนวนเครื่องมือน้อยกว่า 2 ฉบับ มีค่าขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าจำนวนเครื่องมือ 2 ฉบับขึ้นไป เนื่องจากเครื่องมือวิจัยส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม ซึ่งมีกระบวนการสร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแปรต่างๆ ของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์

(Social Science) ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถวัดผ่านตัวแปรได้โดยตรง จำเป็นต้องวัดผ่านตัวแปรโดยอ้อม (indirect measurement) ซึ่งเป็นการเขียนคำนิยามเชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมและระบุตัวแปรให้มีเนื้อหาที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีของตัวแปรนั้นๆ และสร้างเครื่องมือหรือพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้ เพื่อให้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรให้น้อยที่สุด(5) ดังนั้น จำนวนเครื่องมือที่มีจำนวนมากกว่า ทำให้การควบคุมกระบวนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพมีความน่าเชื่อถือมากกว่า ส่งผลให้งานวิจัยที่มีจำนวนเครื่องมือน้อยกว่า 2 ฉบับ มีค่าขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าจำนวนเครื่องมือ 2 ฉบับขึ้นไปได้

3.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบ dependent t – test มีขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า simple correlation และPearson product Moment correlation เนื่องจากการทดสอบ t – test เป็นสถิติที่ต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นที่เคร่งครัด เช่น ข้อมูลสำหรับการทดสอบ t – test ต้องเป็นข้อมูลช่วงชั้น (interval scale) ขึ้นไป และมีการแจกแจงของข้อมูลเป็นโค้งปกติรวมทั้งมีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล แต่สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความสัมพันธ์แบบpearson product moment correlation นั้น นอกจากจะต้องใช้ข้อมูลที่เป็นช่วงชั้น (interval scale) ขึ้นไปแล้ว หากงานวิจัยมีการเก็บข้อมูลที่เป็นข้อมูลระดับนามบัญญัติ (nominal) ผู้วิจัยจะต้องปรับข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวแปรดัมมี่ (dummy variable) เพื่อนำตัวแปรดัมมี่ เข้าไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ จึงทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ dependent t-test มีค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่า simple correlation และ pearson product moment correlation

3.4 ขนาดตัวอย่าง พบว่า ขนาดตัวอย่างน้อยกว่า 100 คน มีขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าขนาดตัวอย่าง 201 คนขึ้นไป เนื่องจาก

งานวิจัยส่วนใหญ่ที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง/กึ่งทดลอง (75 เล่ม ร้อยละ 54.35 ซึ่งการวิจัยที่มีขนาดตัวอย่างน้อยและมีการจัดกระทำกับตัวแปรแทรกซ้อนต่าง ๆ ทำให้การจัดกระทำกับตัวแปรที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยกว่างานวิจัยที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรธรณี อริยะสินสมบุรณ์⁽³⁰⁾ พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรปรับทำให้เกิดความแตกต่างของค่าประมาณขนาดอิทธิพลในระดับเลมวิทยานิพนธ์ คือ ตัวแปรขนาดของตัวอย่าง

3.5 คุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า คุณภาพเครื่องมือระดับต่ำ ปานกลาง และระดับดีมีขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ระบุคุณภาพเครื่องมือวิจัย เนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเป็นขั้นตอนสำคัญอย่างหนึ่งของการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยมักจะพยายามทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรให้น้อยที่สุด⁽⁵⁾ ทำให้ผู้วิจัยได้ค่าจากการวัดตัวแปรที่มีค่าใกล้เคียงกับค่าที่เป็นจริงมากที่สุด ถ้าผู้วิจัยไม่มีการระบุคุณภาพของเครื่องมือวิจัย จะทำให้ผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยดังกล่าวได้น้อยและผลงานวิจัยไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้วิจัยไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจึงทำให้ค่าขนาดอิทธิพลที่ได้มีระดับต่ำสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิชา อารุณโรจน์⁽¹⁷⁾ ที่ระบุว่า ปัจจัยคุณลักษณะงานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อขนาดของคุณลักษณะผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการคิดขั้นต้นที่มีต่อการคิดขั้นสูง คือ คุณภาพเครื่องมือในภาพรวมระดับปานกลาง

3.6 อิทธิพลของคุณลักษณะงานวิจัยต่อขนาดอิทธิพลในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย

สำหรับผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่ออธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทย พบว่า

3.6.1 คุณภาพงานวิจัย สามารถอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้เพียง 0.70 % ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยที่มีอำนาจการอธิบายว่า คุณภาพงานวิจัยอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ คุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับดี และดีมาก ทำให้เมื่อวิเคราะห์คุณภาพของงานวิจัยทั้งหมดที่นำมาศึกษาครั้งนี้แล้วจึงมีขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน

3.6.2 วิธีวิทยาการวิจัย สามารถอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้ 30.30 % ซึ่งวิธีวิทยาการวิจัยประกอบด้วย ประเภทงานวิจัย วัตถุประสงค์งานวิจัย แบบแผนงานวิจัย กลุ่มทฤษฎีหลัก/แนวคิด ประเภทสมมติฐานวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือวิจัย คุณภาพเครื่องมือในภาพรวม ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนสมมติฐาน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนเครื่องมือ จำนวนวิธีวิเคราะห์ จำนวนตัวแปรต้นจำนวนตัวแปรตาม ซึ่งวิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญของการคัดเลือกงานวิจัยเข้ามาสังเคราะห์แสดงว่ายังมีวิธีวิทยาการวิจัยอื่น ๆ ที่สามารถนำมาศึกษาเพื่อให้ได้ตัวแปรอื่นๆที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลของตัวแปรเพิ่มขึ้น เช่น ชนิดความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน เป็นต้น

3.6.3 การตีพิมพ์และผู้วิจัย สามารถอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้ 2.30 % ซึ่งคุณลักษณะงานวิจัยด้านการตีพิมพ์และผู้วิจัยประกอบด้วย ปีที่พิมพ์ สถาบันที่ผลิตผลงานวิจัย หน่วยงานต้นสังกัด และสาขา

ที่ผลิตผลงานวิจัย แสดงว่า คุณลักษณะงานวิจัยด้านการตีพิมพ์และผู้วิจัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะร่วมอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยยังไม่พบหลักฐานนานาชาติ ดังนั้นจึงควรพัฒนาหลักฐานนานาชาติ เพื่อเป็นนโยบายเชิงรุกเข้าสู่ ASEAN
2. สถาบันควรมีการให้ทุนสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยให้เพิ่มขึ้น
3. สถาบันที่ให้ทุนวิจัยต้องควบคุมคุณภาพและระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะเรื่อง ข้อตกลงเบื้องต้น และการผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethics Committee)
4. จัดอบรมให้ผู้ทำวิจัยมีความรู้เรื่องวิธีวิทยาการวิจัย
5. ควรพัฒนาอาจารย์ให้มีทักษะการสอน การนิเทศ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยต่างๆ ทั้ง 8 ปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนในคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้ร้อยละ 71.6 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้ร้อยละ 28.4 ดังนั้น ผู้สนใจสามารถนำตัวแปรอื่นๆมาทำการศึกษาเพิ่มเติมได้ เพื่อให้สามารถอธิบายคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยได้เพิ่มขึ้น เช่น ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น
2. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาลไทยครั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารและองค์กรวิชาชีพ เป็นรายงานการศึกษาวิจัยที่มีผู้วิจัยศึกษาค่อนข้างน้อย ทั้งๆ ที่มีรายงานวิจัยที่ชี้ชัดว่าตัวแปรดังกล่าว เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการ

ศึกษาพยาบาลไทย ดังนั้น ในอนาคตผู้สนใจสามารถเพิ่มจำนวนรายงานวิจัยที่มีการศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารและองค์กรวิชาชีพให้มากขึ้น

3. ผลการวิจัย พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพยาบาลเป็นการออกแบบงานวิจัยเป็นเชิงบรรยายเชิงสำรวจ และเชิงคุณภาพ ดังนั้น ในอนาคตผู้สนใจควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Synthesis Research) ซึ่งเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เหมาะสมกับการสังเคราะห์งานวิจัยที่ถูกรวบรวมเป็นงานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน จะทำให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นทีชนสมบัติ. คุณภาพการพยาบาลและการจัดการศึกษาพยาบาล. วารสาร มจร. วิชาการ. 11 (21) กค.- ธค. 2550.
- ประนอม โอทกานนท์. การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุชาติ อิศรกำแหง ณ ราชนครินทร์. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สาธารณสุข.วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎ์บัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร;2545
- อัญญวรรณ เมธีสถาพร. การพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาการพยาบาลอนามัยชุมชนของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุษฎ์บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ; 2544.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์ราฎล.ระเบียบวิธีการวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ไออินเตอร์มีเดีย, 2553
- อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล; 2553.
- Astin A. W. Improvement in Learning Revisited: We have Learned. Journal of College Student Development. 37(2): March–April 1996: 123–134.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย:การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2552.
- พรชูลี อาชวบำรุง. รูปแบบการศึกษาไทยที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในทศวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ; 2552
- รัตนะ บัวสนธ์. การสังเคราะห์งานวิจัยแบบผสมผสาน (MixedMethod Synthesis); 2556.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis).กรุงเทพมหานคร:นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป; 2542.
- อวยพร เรืองตระกูล. สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ I.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- Disch, J. The nursing shortage is a symptom. Journal of Professional Nursing.18(2) : 62. 2002.
- Glass G.V., McGaw B., Smith M. L. Meta-Analysis in Social Research. Beverly Hills: Sage Publications; 1981.
- Hunter J. E., Schmidt F. L., Jackson G.B. Meta-analysis: Cumulating Research Findings Across studies. Beverly Hills: Sage Publication; 1982.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และสำลี ทองฉิว. การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

17. อภิชา อารุณโรจน์. อิทธิพลของคุณลักษณะผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อการคิดขั้นสูงที่ส่งผ่านการคิดขั้นต้น: การวิเคราะห์อภิमान. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2553.
18. จริญญา ชื่นศิริมงคล. การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยด้านเด็กและครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของเด็กด้วย MASEM. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
19. ยมนา ชนะนิล. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลโดยการวิเคราะห์อภิมาน
20. Hair J.F., Black W.C., Babin B.J., Tatham, R.L. Multivariate data analysis. 6th New Jersey: Peason Prentice Hall. 2006
21. บุญสืบ คงสมพจน์. การเปรียบเทียบความรู้ทางการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลและเจตคติการฝึก ปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2551.
22. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา. กรกฎาคม 2555.
23. ประณีต ส่งวัฒนา. “สถานภาพและทิศทางการวิจัยทางการพยาบาล : มุมมองจากประสบการณ์, ”Princes of Naradhiwas University Journal.1 : ฉบับปฐมฤกษ์ (มกราคม – เมษายน 2552): 1-7.
24. ภัทรพร มูลแจ่ม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหัวใจ: การวิเคราะห์อภิमान. วิทยานิพนธ์พยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2552.
25. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. ปทานุกรมการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2534.
26. นงลักษณ์ วิรัชชัย. การวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान. เอกสารประกอบคำบรรยายในหลักสูตรการฝึกอบรม “การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ด้วยการวิเคราะห์อภิमान (Meta – analysis) การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis): Research Expo 2555 : กรุงเทพฯ.
27. นงลักษณ์ วิรัชชัย. การวิเคราะห์อภิमानและโมเดลสมการโครงสร้างอภิमान (Meta-Analysis and Meta-analytical Structural Equation Modeling = MASEM). เอกสารประกอบคำบรรยายในหลักสูตรการฝึกอบรม “การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ด้วยการวิเคราะห์อภิमान (Meta-analysis) การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis): 13-15 มีนาคม 2556 : กรุงเทพฯ.
28. วันชัย ศิริชนะ. “ทิศทางการปฏิรูปการศึกษา ระดับอุดมศึกษา กับการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์, ”ในประมวลการสัมมนา พยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 3 การพัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพื่อตอบสนองการปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย. หน้า 55-58. กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.
29. Hill, Y., MacGregor, J. and Dewar, K. Nurses’ access to higher education : a quality Product. Quality Assurance in Education. 4(2). pp. 21 –27, 1996.
30. วรณี อริยะสินสมบูรณ์. การสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา : การวิเคราะห์อภิमान. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.